

Till

Miljödepartementet

Diariennr: M2019/01453/R

Yttrande om

Förslag gällande användning och överlåtelse av växtskyddsmedel, miljöstraffavgifter på växtskyddsmedelsområdet samt utbildning för hantering av vissa växtskyddsmedel

Fritidsodlarnas Riksorganisation, FOR, tackar för att vi har fått möjlighet att lämna synpunkter på denna rapport. FOR är en samarbetsorganisation för Svensk Trädgård, Koloniträdgårdsförbundet, Trädgårdsamatörerna och ytterligare 17 rikstäckande föreningar för fritidsodlare och representerar därmed 70 000 medlemmar. FOR är också en röst för alla 5 miljoner fritidsodlare i Sverige. Inom vår verksamhet organiseras gratis rådgivning till allmänheten som vilar på ekologisk grund. Det innebär att vi ger råd om bekämpningsmetoder men inte om kemiska växtskyddsmedel. Myndigheter och universitet hänvisar privatpersoner att kontakta vår rådgivning för att få hjälp. Bland våra medlemsföreningars medlemmar finns många olika uppfattningar om bekämpningsmedel och metoder men vi är övertygade om att de allra flesta vill undvika kemiska växtskyddsmedel så långt det är möjligt men också att det förekommer. Eftersom vi är en paraplyorganisation och representerar alla typer av fritidsodlare vill vi lämna följande synpunkter:

FORs generella synpunkter

- Vi är överlag positiva till förslaget att införa en fjärde behörighetsklass och att användning av växtskyddsmedel i behörighetsklass 3 kommer kräva en kortare utbildning. Med denna utformning finns det möjligheter för fritidsodlare att få tillgång till fler växtskyddsmedel jämfört med Kemikalieinspektionens förslag från 2017. Dessa växtskyddsmedel kan behövas för att skydda trädgårdar och växter som angrips av allvarliga skadegörare eller invasiva främmande växter. Utbildningskravet säkerställer att rätt kunskap finns för korrekt hantering av växtskyddsmedel i behörighetsklass 3.
- Det finns även en positiv socioekonomisk aspekt av förslaget. Det finns många fritidsodlare som odlar för självhushållning, med låga inkomster, som inte har råd att anlita kostsamma certifierade trädgårdsföretag för bekämpning. Möjligheten att utbilda sig och därmed få tillgång även till växtskyddsmedel behörighetsklass 3 ger låginkomsttagare en bättre möjlighet att skydda sin egendom.

- Det är viktigt att eventuella utbildningsavgifter för att få tillstånd att använda växtskyddsmedel i behörighetsklass 3 hålls så låga som möjligt. Utbildningen måste också göras relevant för fritidsodlare.
- FOR är dock oroad att växtskyddsmedel som hamnar i behörighetsklass 3 kommer att säljas i så små volymer att de på sikt inte är intressanta att saluföra mot privatpersoner. Hur detta problem kan undvikas har vi dock inga förslag på men bör vägas in av ansvarig myndighet.
- FOR efterlyser mer forskning om alternativa växtskyddsmedel anpassad för fritids- och småskalig odling. Myndigheterna måste även sammanställa befintlig kunskap och ansvara för att informationen når fram till konsumenterna.
- Det finns ingen myndighet som har fritidsodling som särskilt uppdrag vilket medför att kunskapen om vad som odlas, hur det odlas och vilka växtskyddsstrategier som nyttjas idag är fragmentarisk. Det märks även i promemorians bakgrundsbeskrivning. Under **2.3.1. Risk för förorening av yt- och grundvatten** skrivs till exempel att *"det är oklart exakt vilka utsläpp den privata användningen bidrar med"* samt *"Inga nya mätdata finns dock att tillgå som kan visa effekter på åtgärder"*. Denna avsaknad av statistik gör att beslut fattas på oklara grunder och åtgärdernas effekter kan inte följas upp mot exempelvis det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö. Vårt förslag är därför att Jordbruksverket tilldelas fritidsodling som särskilt uppdrag, såsom tidigare gjorts för sportfisket, och att de därmed blir ansvariga för att samla in relevant statistik till nytta för Sveriges fem miljoner fritidsodlare.

Specifika synpunkter på promemorian

4.1.2 Ny Behörighetsklass för växtskyddsmedel som inte kräver kunskap.

- FOR är positiv till att det framgår i texten att fritidsodlare ska ha samma möjlighet som ekologiska yrkesodlare att skydda sina odlingar.
- Följande växtskyddsmedel nämns att som utgångspunkt för förslaget hamna i behörighetsklass 4; biologiska växtskyddsmedel och medel tillåtna för ekologisk odling. Men det finns flera växtskyddsmedel som vi idag inte vet hur de kommer klassificeras av Kemikalieinspektionen. FOR anser det vara av särskilt vikt att järnfosfat som används mot spansk skogssnigel och svavelpreparat som används mot svampsjukdomar och gallkvalster hamnar i behörighetsklass 4, även om de inte skulle bedömas vara lågriskmedel, med tanke på hur viktiga dessa är för att skydda fritidsodlarnas växter och trädgårdar. Samma gäller till exempel ättik- och pelargonsyra som används mot ogräs. Risken är annars stor att otillåtna medel används istället.

4.1.5 Utvidgat krav på kommunalt tillstånd för yrkesmässig användning av växtskyddsmedel

- Det saknas tydlig definition för vilka behörighetsklasser som räknas till yrkesmässig odling och som kommer kräva kommunalt tillstånd. Gäller det även för växtskyddsmedel i klass 3 om det nya förslaget går igenom?
Hur gäller kravet för kommunalt tillstånd för yrkesmässig bekämpning på de enskilda kolonilotterna? Detta måste definieras i texten för att undvika missförstånd. FOR tolkar det som att det enbart gäller de gemensamma ytorna på koloniträdgårdsområden.

Stockholm 2019-10-16

Inger Ekrem
Ordförande
Fritidsodlingens Riksorganisation

Ulf Nilsson
Sekreterare, AgrDr
Fritidsodlingens Riksorganisation